

Velkommen til Nordkvaløya-Rebbernesøya

Mange drar på øyhopping i utlandet, men det blir ikke vakrere og villere enn i øyriket ytterst i Troms.

Øyene på kysten i Karlsøy kommune byr på en natur med hav, fjære, daler og topper med mange turmuligheter for enhver smak. Du finner også et landskap som vitner om bosetting gjennom flere tusen år.

På solfylte, stille dager er dette området et eldorado for båtfolk. Fra fritidsbåt eller kajakk kan du fiske, treffe på seler og hval eller besøke fuglefjell og oppleve det yrende fuglelivet. Ruter for padling kan legges på kryss og tvers mellom og rundt de ulike øyene. Pakk med telt og bruk noen dager rundt om på øyene. Her er mange fine muligheter for overnatting ytterst mot havet eller beskyttet i en vindstille vik. Nyt midnattssola og naturens lyder før du kryper i soveposen. Det kan imidlertid være værhardt her ute, så planlegg turen ut fra vær og vind.

I og nær landskapsvernområdet kan du oppleve et yrende fugleliv i fuglefjell og på en rekke holmer og skjær. Her finner du både typiske fuglefjellsarter som lundefugl, lomvi og havsule og andre arter knyttet til et liv ved havet. Havørn, ravn og kråke høster av overskuddet i fuglefjellene og på holmene.

Rebbernesøya er helårsbeite for tamrein, og det er gode muligheter for å støte på disse fine dyrene. Unngå å forstyrre reinene. Dersom du treffer på en flokk, kan du gjerne ta en omvei rundt dem, eller nyte synet av dem og vente til de har passert.

Det finnes mange spesielle planter i de lite berørte sanddynene i verneområdene, som for eksempel ishavsreddik og norsk vintergrønn, som begge er rødlistede. Under fuglefjellene er det ofte en frodig vegetasjon på grunn av all gjødslingen fra fuglene.

Det yrer av liv i det næringsrike havet, og den ivrige fisker kan få både torsk, sei, kveite og steinbit på kroken. Når du er ute med båt kan du dessuten treffe på både steinkobbe og den største av selene våre, havert. Er du riktig heldig, får du øye på spekkhoggere eller knølhval. Det kan også være mulig å få se en oter eller to som leker seg i fjæresteinene. Ta med kikkert og kamera, og nyt dette ville og vakre verneområdet.

En topptur kan gi belønning i form av flott utsikt over øyer og hav.

Det er god sjanse for å få sett steinkobbe og andre selarter.

Opplevelser

Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområde er representativt for kystkulturen i Troms. Her finnes spor av rike kulturtradisjoner helt fra steinalderen.

Mikkelvika og Rebbernesøya

Mikkelvika på Ringvassøya er hovedinnfallsporten for verneområdene på yttersida. Her er det plass å parkere både bil og båthenger, og det er et offentlig båtutsett. Det er også toalett, gapahuk, bål plass og informasjon i Mikkelvika. Fra Mikkelvika kan du ta ferge til Bromnes på Rebbernesøya, hvor du kan nå landskapsvernområdet til fots. Rebbernesøya har noen få fastboende, men mange hytter og et flott turterreng. Rebbernesøya har mange fine fiskevann, og i Engvik finnes en nærbutikk der du kan handle dagligvarer. Fritidsfiske på sjøen gjøres hovedsakelig for matauk. Prøv gjerne fiskelykken når du først er ute med båten.

Bårsetbåten

Vest på Nordkvaløya ligger Bårsetmyra. Her fant man i 1931 restene av en stor båt, som ble gravd ut og fraktet til Tromsø museum. En analyse slår fast at båten var i bruk i siste halvdel av 800-tallet, og at den er bygget av furu fra Nord-Norge. I tillegg er den både sydd og klinket. Denne kombinasjonen er meget spesiell, ettersom det å sy er typisk for samisk båtbygging og det å klinker er typisk for norrøn båtbygging.

Den 12. mann

Den 24. mars 1943 gikk M/S Bratholm med 12 soldater fra Kompani Linge fra Shetland mot Norge. Den 30. mars 1943 ble M/S Bratholm oppdaget og angrepet av en tysk minesveiper i Toftefjorden nord for Rebbernesøya. Det var bare Jan Baalsrud som ikke ble drept eller tatt til fange. Minnesmerket etter denne hendelsen står innerst i Toftefjorden. Det er bygget av 11 rullesteiner fra området – en for hver av de falne soldatene. Det første huset hvor Baalsrud fikk hjelp i sin flukt fra tyskerne var Haugland gård på Hørsøya.

Toppturer

Det finnes flere toppturer man kan ta i og nær verneområdet. Ønsker man å gå til toppen av Store Måsværet (138 moh) eller opp Grøtøyaksla (545 moh) må man først ta båt ut. Også på Nordkvaløya er det en rekke topper man kan bestige – blant annet Sørskarkollen (251 moh) hvor det er satt opp to varder som viser trygg innseiling inn Sørskarvågen. Dersom man ikke har båt kan man ta ferja over til Rebbernesøya og gå opp Helvetestinden (675 moh), og fortsette rundløypa til Stortinden (629 moh) før man går ned til bilen eller over til Breivika. Turen kan karakteriseres som noe krevende, ettersom det er bratte partier og smale egger å forsere.

Det er mange flotte steder å sette opp teltet.

Rullesteinsfjære og kritthvit sandstrand.

Fakta & informasjon

Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområde ble opprettet i 2004 og er 285 km².

	Hvor ligger Nordkvaløya-Rebbernesøya	Troms og Finnmark fylke. Karlsøy kommune.
	Hvordan kommer jeg meg dit?	Bus: sjekk tromskortet.no for buss og ferjeruter. Bil: Ta Fv862 til Kvaløya og følg Fv863 nordover i 81,5 km, ta så av på Fv302 og følg denne til veis ende. Deretter ta egen båt fra Mikkelvika eller ferge over til Rebbernesøya, hvor du kan gå inn i verneområdet.
	Verneområder i nærheten	Ytre Karlsøy marine verneområde Flatvær naturreservat Måsvær naturreservat Kvitvær naturreservat Breivika naturreservat Sørfugløya naturreservat
	Forvaltning og oppsyn	Verneområdestyret for Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområde www.nasjonalparkstyre.no/Nordkvaloy---Rebbernesoy-LVO Oppsyn ved Statens Naturoppsyn (SNO) www.naturoppsyn.no
	Turistinformasjon	www.karlsøy.kommune.no/visit-karlsøy
	Mer informasjon	www.nordkvaløya-rebbernesøya.no www.norgesnasjonalparker.no

Landskap

Den som er interessert i geologi og landskapsdannende prosesser, har en opplevelse i vente. Alle andre kan bare rett og slett nyte det varierte landskapet, hvite sandstrender og sporene etter menneskelig aktivitet gjennom tusener av år.

Geologi

For om lag 60 millioner år siden var dagens øyer del av et flatt landskap midt inne på superkontinentet Pangea. Pangea sprakk opp, og det som i dag er Kyst-Norge ble dannet. Både mekaniske og kjemiske nedbrytninger har siden vært med på å forme landskapet.

Landhevinger, isbreer, elver, issprenging og bølger førte til at hardere bergarter ble stående som fjell. Rester etter slettelandet ble liggende som høyfjellssletter og andre bergarter er blitt lavere strandterrasser eller strender. Strandterrasser kan du for eksempel se i Skjervika, mens Litlevika har en flott rullesteinsfjære, I Fuglebergvika er det felt med flyvesand. Flyvesand og sanddyner finnes på en rekke plasser i verneområdet, og de hvite strendene er en opplevelse i seg selv. I Rekvika finner du strandvoller, Sørskarvågen har flere eksempler på israndmorener. Elvedelta kan du se i Nordskaret. Og på flere av øyene kan du se en relativt høy marin grense fra da jordmassene var presset ned av ismassene under siste istid.

Kulturlandskap

Landskapet på mange av øyene i verneområdet ser kanskje vilt og urørt ut, men det har vært bosetting på alle øyene. Mens det fortsatt var gårdsbruk på øyene, var det vanlig med kombinasjon av fiske og jordbruk. De fleste gårder hadde en fiskebåt. Mannfolkene reiste på fiske til Lofoten og Finnmark, mens kvinnfolkene ble hjemme. Av husdyr var det mest sauer, og en ku eller to. Det var også flere egg- og dunvær der mye av inntekten på gården ble hentet. Flere av bygdene fremstår fortsatt som intakte kulturmiljøer med autentisk bygningsmasse. Her kan Måsvær og Rødgammen spesielt trekkes frem. Gamle beitebakker og steingjerder er fortsatt synlige, og mange steder finner man rabarbra og bærbusker, selv om det ikke lenger er hus i bygda.

Som svar på arbeidsledigheten på 1930-tallet satte Nygaardsvold-regjeringen i gang bygging av veier. På Nordkvaløya kan du ennå gå på korte strekninger av disse Nygaardsvold-veiene. Den lettest tilgjengelige finner du mellom Holmesletta og Rødgammen og videre mot Bårset.

Foto: Eimund Bakke

Verneområdet er et eldorado for padlere.

Foto: Kim Daniel Hansen

Lunde hekker i store kolonier i verneområdet.

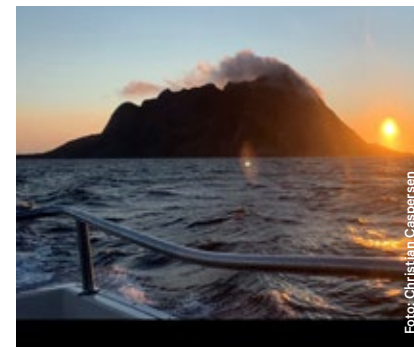

Foto: Christian Caspersen

Sørfugløya naturreservat er et viktig hekkeområde

Foto: Norges arktiske universitetsmuseum

I 1931 ble Bårsetbåten gravd ut fra en myr på Nordkvaløya.

Verneområdene

Nordkvaløya-Rebbenesøya landskapsvernområde grenser til en rekke andre verneområder. Disse er også verdt å besøke.

Ytre Karlsøy marine verneområde

Dette marine verneområdet er på hele 410 km², og en betydelig del overlapper med landskapsvernområde. Det er stor spennvidde i dybder og strømforhold, noe som skaper mange ulike leveområder og stor variasjon i plante- og dyrelivet. Det finnes forekomster med skjellsand, bløtbunn og israndavsetninger i området, samt et stort område med haneskjell. Det er gode gyteområder for fisk og viktig hekke- og overvintringsområder for sjøfugl. I det marine verneområdet kan man derfor oppleve både gode fiskeforekomster, spennende dykkerturer og se et rikt dyre- og fugleliv. Tare-skogen er også et viktig karbonlager hvor mange ulike arter finner skjul og næring.

Flatvær naturreservat

Flatværet ligger like nordøst for Nordkvaløya. Naturreservatet består av 52 gresskledde holmer, med skjær og grunne områder rundt. Det har vært fast bosetting i området og det var fredlyst som egg- og dunvær fram til 1982. Her hekker blant annet skarv og måser, og en rekke ender har det som myteområde. Storkobbe og havert yngler på disse øyene. Molter kan plukkes når den er moden. Du finner ulike urter i tangbeltet samt forskjellige plantearter knyttet til de tidligere bosettingsområdene.

Måsvær naturreservat

Naturreservatet består av Store Måsværet og skjærgården utenfor, i tillegg til en rekke små holmer, skjær og gruntvanns-områder. Området har stor betydning for sjøfugler og er et viktig hekkeområde. Det var også et fredlyst som egg- og dunvær fram til 1982. Steinkobbene føder ungene sine på Måsvær, og havert kan også sees her. Vegetasjonen er preget av tidvise harde værforhold.

Brevika naturreservat

Brevika ligger utilgjengelig til på yttersida av Rebbenesøya. Dersom været tillater det, kan du gå inn med båt. Ellers må turen legges over fjellet. Her er en flott hvit sandstrand, sanddyner og morener. Særlig sanddynene har viktig geologisk verdi. Også dette området har vært bebodd tidligere fra steinalderen fram til begynnelsen av 1900-tallet. Vegetasjonen er alt fra strandvegetasjon til frodige kulturenger, beitemark, bjørke-skog og myrområder.

Kvitvær og Sørfugløya naturreservater

Også disse naturreservatene var fredlyst som egg- og dunvær fram til 1982, og er hekkeområde for storskarv og havsule. Ærfugl og praktærfugl overvintrer der, og både steinkobbe og havert oppholder seg i dette området. Sørfugløya er et av Norges viktigste fuglefjell og har stor betydning som hekkeområde, spesielt for alke og lunde.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i verneområdet! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og dyr. Vernet bidrar til å ta godt vare på kulturlandskapet og mangfoldet av dyr og planter både på land, i vann og i luften. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida. Velkommen inn, ta vare på naturen.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Følg gjerne merka stier eller stikka løyper i landskapsvernområdet. Ta pause hvor som helst. Du kan slå opp teltet der du vil så lenge det er over 150 meter fra bebodd hus eller hytte. I verneområdene kan du plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Det er ferdselsforbud i flere av naturreservatene der hvor det eventuelt hekker storskarv eller havsule. Ferdselsforbudet gjelder også 100 meter ut i sjøen fra eventuelle hekkende kolonier. Sjekk gjerne verneforskriften om du er usikker.

Kulturminner som tufter og fangstgraver er freda, så la stein fra gamle murer ligge.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med deg søppel hjem.

Bål kan du tenne mellom 15. september og 15. april og resten av året på steder der det åpenbart ikke kan føre til brann. Følg med på lokale forbud. Vis hensyn til naturen når du samler ved.

Jakt og fiske er tillatt i verneområdene som ellers i landet dersom du har jakt-/fiskekort. Det er ikke lov å bruke levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk eller vått fiskeutstyr fra ett

vassdrag til et annet. Fritidsfiske i sjø er det ingen begrensning på. Skal du plukke måseeegg må du ha tillatelse fra grunneier.

Hunden er velkommen med på tur. I Norge er det båndtvang fra 1. april til 20. august. I Måsvær, Flatvær, Kvitvær og Sørfugløya naturreservater skal hunder alltid holdes i bånd. Du plikter å ta hensyn til vilt, beitedyr og mennesker året rundt. Reinen er særlig sårbar på vårvinteren. Hold gjerne hunder i bånd også utenfor båndtvangstiden.

Framkomstmiddel med motor på land er i utgangspunktet forbudt i verneområdet. Man er avhengig av båt for å komme seg ut i verneområdene, og det finnes ingen begrensning på bruk av båt.

Klær og utstyr. Været i havgapet kan skifte brått både sommer og vinter. Sommeren kan by på varme og blå himmel eller lave temperaturer og tykk tåke. Vinterturer kan gi deg sol og lang sikt eller kalde vinder og tett snødrev. Du må selv vurdere vær og føre, form og ferdigheter og forberede deg med egnede klær og utstyr. Å ferdes ved og på havet kan være krevende.

God planlegging gir gode turopplevelser!

Nordkvaløya-Rebbenesøya landskapsvernområde

Foto: Stine Emilie Nading Hansen

Nordkvaløya-Rebbenesøya landskapsvernområde

Kart og informasjon
Velkommen inn i Norges nasjonalparker

